

Dagordning och förslag

KONGRESS

Norrbottens distriktskongress 9-10 april 2011

Dagordning	2
Arbetsordning	4
Mötesfunktionärer	6
Medlemsavgifter 2011	7
Val	8
Ordförande	8
Facklig ledare	8
Studieorganisatör	8
Övriga ledamöter	8
Ersättare	9
Ordinarie Revisorer	9
Revisorsersättare	9
Ombud till Förtroenderådet	9
Ersättare till Förtroenderådet	9
Representant i Norrbottens Arbetarrörelses kultur- och stipendiefond	10
Distriktsstyrelsens förslag till ny tilläggsstadga för Partidistrikt	11
Distriktsstyrelsens förslag till ny tilläggsstadga för Arbetarekommun	13
Valanalysrapport	15

Distriktsstyrelsens förslag till

Dagordning

vid distriktskongressen 2011

1. Kongressöppning
Anförande av partidistriktets ordförande Karin Åström
2. Kongressens gäster har ordet
3. Ombudsupprop
4. Beslut rörande dag- och arbetsordning
5. Val av kongressfunktionärer
 - 5.1 3 ordförande
 - 5.2 4 sekreterare
 - 5.3 3 protokolljusterare
 - 5.4 3 rösträknare
 - 5.5 9 ledamöter i en rösträkningskommitté för val
 - 5.6 7 ledamöter i redaktionsutskott
6. Behandling av verksamhetsberättelse och revisionsberättelse
7. Beslut rörande ansvarsfrihet
8. Rapport om EU-verksamhet
9. Riksdagsgruppens berättelse
10. Landstingsfullmäktigegruppens berättelse
11. Sidoorganisationernas berättelser
12. Redogörelse för åtgärder i anledning av fjolårets motioner
13. Förslag från distriktsstyrelsen
 - 13.1 Medlemsavgift och organisationsavgift 2011
 - 13.2 Förslag till ändrade tilläggsstadgar Partidistrikt
 - 13.3 Rekommendation till ändrade tilläggsstadgar Arbetarekommun
 - 13.4 Uppdrag höstmöte - valanalysen
14. Behandling av inkomna motioner
 - 14.1 Jobb, motion 1-13
 - 14.2 Välfärd, motion 14-29
 - 14.3 Övrigt, motion 30-48

15. Val av:
 - 15.1 1 ordförande
 - 15.2 1 ordinarie ledamot i distriktsstyrelsen tillika facklig ledare
 - 15.3 1 ordinarie ledamot i distriktsstyrelsen tillika studieorganisatör
 - 15.4 12 ordinarie ledamöter i distriktsstyrelsen i övrigt
 - 15.5 5 ersättare i distriktsstyrelsen
 - 15.6 3 ordinarie revisorer varav 1 auktoriserad revisor
 - 15.7 3 revisorsersättare varav 1 auktoriserad revisorssuppleant
 - 15.8 1 ordinarie ledamot partistyrelsens förtroenderåd- fyllnadsval
 - 15.9 1 ersättare till partistyrelsens förtroenderåd - fyllnadsval
 - 15.10 1 representant i styrelsen för Norrbottens arbetarrörelses kultur- och stipendiefond
 - 15.11 15 ledamöter, varav en ordförande, i valberedningen

16. Utdelning av medlemsvärvar- och medlemsutvecklingspriser

17. Uttalande

18. Avslutning

Kongressens offentlighet

Kongressen är i princip offentlig utom i fråga varom enskild överläggning särskilt beslutas.

Diskussionsordning

Yttrande- och förslagsrätt vid distriktskongressen tillkommer valda ombud, distriktsstyrelsens ledamöter, en föredragande revisor, partistyrelsens representant, ledamöter i Norrbottens s-riksdagsgrupp, representant för landstingsfullmäktigegruppen samt anställd funktionär på partidistrikt och i arbetarekommuner inom distriktsområdet, samt i valärenden även valberedningen.

Dubbla talarlistor kommer att användas. Första talarlistan innehåller de talare som begär ordet för första gången i aktuellt ärende. Andra talarlistan innehåller de talare som redan har talat i aktuellt ärende. Första talarlistan ska vara tom innan andra talarlistan på börjas.

Presidiet kommer automatiskt att väcka frågan om streck i debatten när 5 talare av samma kön är anmälda på talarlistan.

Rösträtt

Endast ombud har rösträtt vid distriktskongressen. Varje ombud har en röst. Rösträtten kan inte överlåtas och ombud kan ej bytas under pågående kongress.

Valordning

Omröstningar sker öppet. Personval sker då någon så begär med slutna sedlar. Vid slutet val skriver ombuden upp den/de de vill ge sin röst på valsedel. Godkänd valsedel ska uppta det antal personer som ska väljas. Valsedel som upptar fler eller färre namn är ogiltig. Vald är den, eller de, som fått högsta röstetalen. Uppstår lika röstetal vid omröstning avgör lotten. Vid fastställande av listor fastställs listan plats för plats.

Förslag till kongressen

Förslag som framställs till kongressen skall göras skriftligt och överlämnas till tjänstgörande ordförande. Förslag skall vara undertecknat med förslagsställarens namn.

Påverkanstorg

Under lördagen 9 april kommer ett påverkanstorg vara öppet för behandling av valanalysen samt de olika motionerna. Påverkanstorget är öppet hela dagen, och mellan seminarierna kommer hela distriktsstyrelsens föredragandegrupper finnas på plats för att diskutera ändringsförslag med alla intresserade ombud.

Ombuden och andra gäster har möjlighet att skriftligt lämna förslag på ändringar på påverkanstorget, samt diskutera sina förslag med styrelsens föredragande. Ombuden kommer dessutom via klisterlappar kunna meddela att de stödjer styrelsens förslag eller förslag från andra ombud. Påverkanstorget kommer vara uppdelade i stationerna Jobb, Valfärd, de motioner som ryms under övrigt samt valanalysen.

Distriktsstyrelse kommer sedan att titta igenom alla yrkanden och lägga nya förslag till beslut, utifrån ombudens yrkanden och vilket stöd de inkomna förslagen fått.

Motionerna kommer under söndagen behandlas på kongressen i vanlig ordning.

Distriktsstyrelsens förslag till

Mötesfunktionärer

3 ordförande

Margareta Bladfors-Eriksson, Luleå
Lars-Olof Pettersson, Piteå
Cina Johansson, Luleå

4 sekreterare

Marita Björkman, Piteå
Britt-Marie Sandvärn, Gällivare
Kaj Hedstig, Luleå
Allan Ågren, Boden

3 protokolljusterare

Ellinor Söderlund, Kalix
Pernilla Lundqvist, Boden
Tomas Vedestig, Övertorneå

3 rösträknare

Robin Enander, Arvidsjaur
Håkan Bäckström, Kiruna
Ida Karkianien, Haparanda

3 ledamöter i rösträkningskommitté för val

Kurt Wennberg, Korpilombolo
Mathias Thelin, Piteå
Kristina Yacoub, Överkalix

7 ledamöter i redaktionsutskott

Karin Åström Överkalix, sammankallande
Birgitta Ahlqvist, Sunderbyn
Peter Roslund, Piteå
Jenny Ahlman, Luleå
Lena Israelsson, Gällivare
Karl Petersen, Luleå
Kent Ögren, Jokkmokk

Distriktsstyrelsen förslag till

Medlemsavgifter 2012

Distriktsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att medlemsavgiften till partidistriktet fastställs till 30:- kronor/medlem och år, vilket innebär oförändrad medlemsavgift.

Organisationsanslutningsavgift

Distriktsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avgiften till partidistriktet för organisationsansluten facklig organisation fastställs till följande, oförändrade belopp:

Antal medlemmar	Avgift
1 - 30	150:-
31 - 60	300:-
61 - 100	600:-
101 - 200	1.000:-
201 - 400	2.000:-
401 - 800	4.000:-
801 - 1.200	6.000:-
1.201 - 2.000	10.000:-
2.001 - 3.000	14.000:-
3.001 - 4.000	19.000:-
4.001 - 5.000	24.000:-
5.001 - 6.000	29.000:-
6.001 - 8.000	38.000:-
8.001 - 10.000	48.000:-
10.001 - 12.000	58.000:-
12.001 - 14.000	68.000:-
14.001 - 18.000	86.000:-
18.001 - 22.000	106.000:-
22.001 - 26.000	125.000:-
26.001 - 30.000	144.000:-
30.001 - 36.000	173.000:-
36.001 -	202.000:-

Valberedningens förslag till

Val

Nominerad av:

Ordförande

Karin Åström, Överkalix

Bodens AK, Kalix AK,
Piteå AK, Överkalix AK,
Gällivare AK, Älvsbyns AK,
Kiruna AK

omval

Facklig ledare

Maria Stenberg, Arjeplog

Överkalix AK, Älvsbyns AK

omval

Studieorganisatör

Anders Öberg, Luleå

Luleå AK, Överkalix AK,
Älvsbyns AK

omval

Övriga ledamöter

Jerry Johansson, Arvidsjaur

Arvidsjaur AK

omval

Torbjörn Lidberg, Boden

Bodens AK

nyval

Birgitta Larsson, Gällivare

Gällivare AK

omval

Gunnel Simu, Haparanda

Haparanda AK

nyval

Kent Ögren, Jokkmokk

Jokkmokk AK

omval

Agneta Lipkin, Kalix

Kalix AK

omval

Kristina Zakrisson, Kiruna

Kiruna AK

nyval

Yvonne Stålnacke, Luleå

Luleå AK

omval

Peter Roslund, Piteå

Piteå AK

omval

Birgitta Persson, Överkalix

Överkalix AK

omval

Kurt Wennberg, Pajala

Pajala AK

nyval

Bill Nilsson, Älvsbyn

Älvsbyns AK

omval

Övriga nominerade till ledamöter

Britta Flinkfeldt Jansson, Arjeplog

Arjeplog AK

avsagt sig

Britt-Marie Loggert Andren, Boden

Boden AK

Kenneth Stålnacke, Kiruna

Kiruna AK

Lars Törnman, Kiruna

Kiruna AK

Roland Kempainen, Övertorneå

Övertorneå AK

Ersättare

1. Lars U Granberg, Piteå	Piteå AK	nyval
2. Åse Blombäck, Kalix	Kalix AK	omval
3. Roland Kemppainen, Övertorneå	Valberedningen	nyval
4. Jenny Ahlman, Luleå	Luleå AK	omval
5. Britt-Marie Loggert Andréén	Boden AK	nyval

Övriga nominerade till ersättare

Torbjörn Lidberg, Boden	Boden AK
Marléne Haara, Haparanda	Haparanda AK
Maud Lundbäck, Kalix	Kalix AK
Kristina Zakrisson, Kiruna	Kiruna AK
Lena Vikberg, Piteå	Piteå AK
Anne Jakobsson, Överkalix	Överkalix AK
Anne Niska, Pajala	Pajala AK
Helena Öhlund, Älvsbyn	Älvsbyns AK
Bente Moen- Åkerholm, Övertorneå	Övertorneå AK

Ordinarie Revisorer

Majlis Gustafsson, Kalix	Kalix AK	omval
Bengt Ek, Piteå	Piteå AK	nyval
Yrkesrevisor Anders Westman KPMG		

Övriga nominerade:

Sigvard Lundgren, Älvsbyn	Älvsbyns AK
---------------------------	-------------

Revisorsersättare

Sören Engelmark, Gällivare	Gällivare AK	omval
Gunhild Åhl, Piteå	Piteå AK	omval
Yrkesrevisor Annika Brännström, KPMG		

Ombud till Förtroenderådet

Enbart fyllnadsval kommer att genomföras under kongressen

Ann-Christin Lindehag, Piteå		
Birgitta Larsson, Gällivare		
Birgitta Persson, Överkalix		
Leif Pettersson, Boden		
Karl Petersen, Luleå		
Sven-Erik Bucht, Haparanda	Valberedningen	nyval

Övriga nominerade

Mats Abrahamsson, Arjeplog	Arjeplog AK
Ellinor Söderlund, Kalix	Kalix AK
Kristina Zakrisson, Kiruna	Kiruna AK
Lars Törnman, Kiruna	Kiruna AK
Roland Kempainen, Övertorneå	Övertorneå AK

Ersättare till Förtroenderådet

1. Yvonne Stålnacke, Luleå		
2. Ferid Letic, Piteå		
3. Maria Stenberg, Arjeplog		
4. Peter Eriksson, Älvsbyn		
5. Sonia Harr, Kalix		
6. Mats Abrahamsson, Arjeplog	Valberedningen	nyval

Övriga nominerade

Lena Nilsson, Boden	Bodens AK
Kristina Zakrisson, Kiruna	Kiruna AK
Lars Törnman, Kiruna	Kiruna AK

Representant i styrelsen Norrbottens Arbetarrörelses kultur och stipendiefond

Britt-Marie Loggert-Andrén, Boden	Bodens AK	omval
-----------------------------------	-----------	-------

Distriktsstyrelsens förslag till

Tilläggsstadgar för Socialdemokraterna i Norrbotten

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta:

Att anta förslaget till tilläggsstadga för Norrbottens Socialdemokratiska Partidistrikt

1. Ombud till distriktskongress

Mom 1

Distriktskongressen har 150 ombud. Varje arbetarekommun har 3 grundombud. Övriga ombud fördelas proportionerligt utifrån medlemsantal 31/12 året innan.

Mom 2

Arbetarekommunerna får i samband med kallelsen till distriktskongressen en preliminär ombudsfordelning. Den slutliga ombudsfordelningen ska vara hos arbetarekommunerna senast 1 februari.

2. Distriktsstyrelsens sammansättning

Mom 1

Distriktsstyrelsen består av ordförande, facklig ledare, studieorganisatör och 12 ledamöter, samt 5 ersättare som väljs i ordning.

Ordförande, studieorganisatör och facklig ledare väljs särskilt.

Distriktsstyrelsen väljer vilka de vill adjungera till sina möten.

Mom 2

Distriktsstyrelsen väljer inom sig ett Verkställande Utskott (VU), bestående av 5 personer från distriktsstyrelsen.

3. Distriktets valberedning

Valberedningen väljs av distriktskongressen och består av 15 ledamöter, varav ordförande väljs separat.

4. Höstmöte

Mom 1

Höstmöte är ett förtroenderåd och äger rum årligen på hösten. På höstmötet ska viktiga politiska frågor diskuteras. Frågorna kan väckas via arbetarekommunerna, riksdagsgruppen, landstingsgruppen eller direkt av distriktsstyrelsen.

Mom 2

Röst- och förslagsrätt äger ombud från arbetarekommunerna. Distriktsstyrelsen, riksdagsgruppens ledamöter, landstingsgruppens ledning och distriktsstyrelsens adjungerade har yttranderätt och förslagsrätt på höstmötet.

Höstmötet har 45 ombud. Varje arbetarekommun har 2 grundombud. Övriga ombud fördelas proportionerligt utifrån medlemsantalet räknas 31/12 året innan.

Mom 3

Distriktsstyrelsen ska kalla och skicka handlingar till höstmötet senast 2 veckor i förväg.

Mom 4

För fastställande av val som förrättas av landstingsfullmäktige samma år som allmänna val ägt rum, är höstmötet det året även valkonferens.

Om distriktskongress året innan allmänna val, kan höstmötet året innan allmänna val vara valkonferens för fastställande val av listor till riksdag och/eller listor till landstingsfullmäktige.

Distriktsstyrelsen förslag på

Tilläggsstadga för arbetarekommun

Distriktsstyrelsen föreslår distriktskongressen besluta:

Att rekommendera Arbetarekommunerna att bifalla tilläggsstadga för Arbetarekommun.

Dessa tilläggsstadgar är antagna på arbetarekommunmöte den .../... 20.. och utgår från normalstadgar för arbetarekommuner som antagits av partikongressen 2009

§ 1. Styrelsens sammansättning

Mom 1

Arbetarekommunens styrelse består av ordförande, kassör, facklig ledare, studieorganisatör och ledamöter, samt ... ersättare som väljs i ordning.

Ordförande, kassör, studieorganisatör och facklig ledare väljs särskilt.

Mandattiden för ordinarie ledamöter är två år. Antalet ledamöter ska bestå av ett ojämnt antal.

Ena året väljs det mindre antalet ledamöter och andra året de övriga.

Mandattiden för ersättare är ett år. Ersättare inträder i den ordning de valts.

Arbetarekommunens styrelse väljer vilka de vill adjungera till sina möten.

§ 2. Verkställande utskott

Mom 1

..... arbetarekommun väljer att ha/inte ha ett verkställande utskott.

Mom 2 (om verkställande utskott ska finnas)

Verkställande utskottet utses inom styrelsen och består avledamöter

Alternativt

Mom 2 (om verkställande utskott ska finnas)

Verkställande utskottet utses väljs av årsmötet och består avledamöter

§ 3 Möten

Mom 1

..... arbetarekommuns medlemsmöte är högsta beslutande organ.

Alternativt

Mom 1

..... arbetarekommun har infört representantskap vilket innebär att representantskapsmötet är högsta beslutande organ.

Mom 2

Ombud till representantskapet utses av alla anslutna föreningar och klubbar enligt följande regler.

§ 4 Kallelser till möten

Mom 1

Arbetarekommunens styrelse kallar till medlemsmöte/representantskapsmöte senastdagar före mötet.

Kallelse sker på följande sätt

I kallelse ska det framgå vilka frågor som ska behandlas.

§ 5. Valberedning

Mom 1

Valberedningen väljs av årsmötet och består av ordförande och ... ledamöter. Ordförande väljs särskilt.

OBS I normalstadgan är det reglerat vem som bestämmer nomineringstid (arbetarekommunens möte) och att efter den tiden är det bara valberedningen som har rätt att föreslå kandidater. Om det finns behov att reglera detta ytterligare så måste arbetarekommunen bestämma det i tillägg.

Distriktsstyrelsens förslag till

Valanalys

Distriktsstyrelsen föreslår Distriktskongressen besluta:

Att att Distriktsstyrelsen ges i uppdrag att till Höstmötet 2011 med valanalysen som grund föreslå riktlinjer för valet 2014

Inledning

Vi överlämnar härmed vår valanalys där vi med utgångspunkt från styrelsens uppdrag tittat på valrörelsens organisation, aktiviteterna i arbetarekommunerna och distriktet, politiska utspel och valresultatet med våra reflektioner på ovanstående.

I vår analys har vi försökt att belysa frågorna utifrån de tre nivåerna (enligt nedan) och därefter föreslå ett antal frågor och uppdrag för styrelsens fortsatta arbete.

Gruppens sammansättning och uppdrag

Sammansättning: Anders Öberg, sammankallande, Jenny Ahlman, Bengt Urban Fransson, Birgitta Larsson och Olov Wiklund.

Gruppens uppdrag

- Politikens innehåll, i rikspolitiken, landstinget och vid behov kommunval bör tittas på, samt om partiet lyckats förmedla det vi önskade till väljarna. Även våra företrädares roll i valarbetet bör ses över.

- Valresultatet inom länet, men även utom länet behöver analyseras. Partiet i riket var en stor förlust, där vi tappade i nästan alla län i riksdagsvalet. För valanalysen 2010 vill partidistriktet att valanalysgruppen särskilt jämför resultatet i riket med resultatet i Norrbotten.

- Det organisatoriska arbetet i partiet och huruvida valstrategin uppfylldes blir ett uppdrag till valanalysgruppen.

Målet är att valanalysen ska ge en bild av hur partiet klarade att genomföra valarbete, men även om Socialdemokraterna i Norrbotten har en aktuell och relevant politik för väljarna. Valanalysen kommer att ligga till grund för det förnyelsearbetet som Socialdemokraterna behöver genomföra i landet och länet.

Vårt arbete

Valanalysgruppen har träffats vid två tillfällen (11 och 26 november). Vi har tagit del av distriktets valplanering med planerade aktiviteter, medieutspel, materialproduktion och effekter av utfallet.

Sammantaget har drygt 190 medlemmar lämnat sina svar via det webbformulär vi skickade ut vilket motsvarar ca 10 % av de som nåddes* av möjligheten att lämna synpunkter (*Personer som har en registrerad e-postadress i medlemsregistret)

Samtliga arbetarekommuner, SSU distriktet, broderskap och S-kvinnorna har fått en enkät.

Valrörelsen – vår bild av skeenden och händelser

a. Reflektioner och iakttagelser från kommunerna och länet

Kommunerna

Arjeplog

Socialdemokraterna ökade sina mandat i kommunvalet. Personvalet har av tradition påverkat valresultatet i kommunen. Huvudmotståndaren hade i detta val ingen populär kandidat. I Arjeplog har det skett en medveten men intensiv valrörelse med besök i alla byar. Bytet av kommunalråd under mandatperioden skedde lugnt och partiet hanterade frågorna i valrörelsen på ett bra sätt.

Arvidsjaur

Vi tappade röster i alla valen. Det finns en tydlig koppling mellan de lokala frågorna kring skolan och medias fokusering under våren på våra interna slitningar. Det har påverkat förtroendet för oss på alla nivåer. Vinnare i denna strid var Centern som gick fram i alla valen.

Boden

I Boden gjordes en medveten satsning på att vara ute varje fredag och visa på vårt alternativ i politiken resultat. Här tog vi tillbaka ledarskapet från Moderaterna och gick mot trenden. Trots att Sjukvårdspartiet haft Boden som starkt fäste så tappade även de röster Satsningen på kandidatutbildning har säkert bidragit till det positiva resultatet. Socialdemokraterna gick fram i alla valen. Privatiseringsförslagen som presenterades av Moderaterna har gjort att många tänkt till och det blev en ideologisk valrörelse.

Gällivare

Valet gick bra i kommun och riksdagsvalet men tappade i Landstingsvalet. Detta beror på att dessa frågor inte hade några särskild profilfråga lokalt eller någon särskild profilering av landstingskandidaterna.

Gällivare har bedrivit en tydlig och väl organiserad valrörelse. De satte fokus på sin egen politik och har inte reagerat eller attackerat de andra partierna. Valde att lyfte fram skillnaderna mellan alternativen såväl lokalt som nationellt.

Samhällsomvandlingen är en verklig utmaning, men med en klar och tydlig strategi och ärlighet mot medborgarna har de kunnat redovisa var de står. Valrörelsen satte fokus på politiken inte personerna. Det fanns en stark vi-känsla under hela valrörelsen.

Haparanda

Tappade i kommun och landstingsvalet men gick starkt fram i riksdagsvalet mycket tack vare lokal kandidat till riksdagen. Under valrörelsen besöktes alla byar vilket de själva ser som betydelsefullt för att fånga in människors frågor och visa att vi är ett parti i människors vardag. Värt att notera är att Haparanda har länets lägsta valdeltagande i kommunvalet med 61 %

Jokkmokk

Har gjort ett bra val utifrån förutsättningarna och splittringen under mandatperioden. Gick fram i samtliga val. Själva valrörelsen genomfördes i stort sett under den sista veckan.

Kalix

Tappade i alla valen och där väljarna gått till alla partier, -11 % i kommunvalet. Det dramatiska bytet av kommunalrådet har satt sina spår såväl i organisationen som i aktiviteterna under valrörelsen. Det politiska budskapet blev i stort sett obefintligt.

Kiruna

Trots sammanslagningen med Kirunapartiet och en kommun med stora samhällsförändringar lyckades inte partiet mer än marginellt ta tillbaka tidigare förlorat förtroende i kommunvalet. Kiruna är den kommun som har flest partier i kommunfullmäktige. De ökade dock i landstingsvalet till 28 % utifrån ett tidigare lågt förtroende, men ligger fortfarande på en låg nivå med ca 10 % lägre än Boden och Arjeplog.

Organisatoriskt var valet en framgång där alla som besökt Kiruna under valrörelsen har varit imponerade av organisationen och de aktiviteter som genomförts. Metoderna har bl.a. varit Arena S och dörrknackningar som varit väl förberedda. Sista veckans mediarapportering av partiets inre diskussioner har säkert dragit ner valresultatet.

Luleå

Partiet tappade procentuellt i alla valen och följer därmed riket. Antalet som röstade på partier ökade, men vi tog inte vår andel av befolkningsökningen. Luleås sammansättning med storstadsproblematik med många inflyttade. Luleås situation ger anledning till en djupare analys.

Organisatoriskt har valet varit välplanerat med många aktiviteter och ett stort engagemang från många av föreningarna som jobbat med egna valplaneringar. AK bjöd in samtliga föreningar för att starta upp valarbetet och starta valstudier tillsammans med ABF. Föreningarna har från AK erhållit ett bidrag för att själva kunna bedriva valaktiviteter.

Pajala

S gick fram i alla valen, vilket säkert beror på kandidaterna från Tornedalen i landstings- och riksdagsvalet. Det resulterade i många aktiviteter som även kom att synas mycket i media. De stora förändringarna som diskuterats i kommunen utifrån de kommande gruvsatsningarna har säkert bidragit till den positiva utvecklingen och partiets förtroende. Har även under mandatperioden lyckats hantera en periodvis besvärligt ekonomisk situation med behov av strukturella förändringar.

Piteå

Backade endast i riksdagsvalet. Partiets förtroende är starkt och det finns idag inga alternativ till kommunalråds kandidater från de andra partierna. Klarade ut en besvärlig media uppmärksam under de sista veckorna. Nolia gör att valrörelsen i Piteå får en bra start och det finns en bra organisation mellan valen med partiets lunchmöten varje vecka året om vilket gör att debatten hålls vid liv. Fortsatte att gå fram i landstingsvalet.

Älvsbyn

Här tappade partiet i alla valen och följer riket. De lokala frågorna kring kulturskolan och ny politisk organisation som inte satt sig ännu, har påverkat de andra valen då vi inte lyckades komma ut med vad vi ville göra.

Överkalix

Tog tidigt beslut hur bytet av kommunalråd skulle genomföras och med en stor öppet. Här har partiet ett stort förtroende och det finns inget andra alternativ. Gick fram i riksdagsvalet men tappade marginellt i landstings och kommunvalet från en tidigare hög nivå.

Övertorneå

Gick stort fram i alla valen. Tog tillbaka makten i kommunen efter Centerns test av sina nyliberala idéer. Vårt alternativ var tydligt för väljarna. Kandidaterna från Östra Norrbotten i riksdags och landstingsvalet har säkert bidragit till den positiva utvecklingen i alla valen.

Länet

I landstingsvalet går vi emot riket och tar ytterligare andelar av väljarkåren. (se sammanställning av valresultatet kommunvis). Det är endast Västerbotten och Örebro som har fler socialdemokratiska väljare procentuellt i landstingsvalet. I åtta av tjuga landsting gick socialdemokraterna framåt. I övriga tappade vi röster.

Trots stora demografiska förändringar och en befolkningsminskning har vi ändå lyckats visa på vår förmåga att leverera resultat. Förslaget om en region kom inte att bli den stora valfrågan trots NS försök att lyfta denna fråga under hela valrörelsen.

I enkätsvaren har synpunkter framfört att landstingspolitiken varit nedtonad i vårt länsprogram. Önskemål om att vi ska vara mera konkret av vad vi vill.

Samarbetat med SSU har på sina håll fungerat bra, men på andra orter har det saknats en gemensam planering. Ungdomsförbundets egen planering bör inför kommande valrörelse vara en del av länets planering för att se var de kan bidra bäst.

Vi kan se att den planerade utspelsplanen har bidragit till att vår politik syntes. Den var ett stort stöd för att kunna planera för bra aktiviteter och sprida uppdraget mellan de åtta regionala företrädarna. Allt kom inte att bli som tänkt beroende på hur valrörelsen utvecklades och frågornas aktualitet. Om det var rätt att bara ha dessa åtta som frontade media kan diskuteras, är valet en fråga om personerna eller om vår politik?

Våra reflektioner från kommun och landstingsgenomgången med förslag till frågor

- När och hur gör vi byten av våra kommunalråd? Här borde detta ske i stor öppenhet och i god tid före valet, kanske redan under mandattiden för att väljarna ska se vem som är vår kandidat. (ex Överkalix och Pajala)
- Behov av en delvis gemensam valplanering i Norrbotten föranleder behov av en strategi för hur distriktets stöd utformas för att arbetarekommunerna ska kunna göra en organisatoriskt och politisk valplanering för valrörelsen
- Hur hanterar vi interna problem mellan olika grupper? Vi behöver metoder för att i partiet diskutera hur vi skall ta fram spelregler och hur vi vårdar partiet då det finns motsättningar mellan personer eller grupper.
- Hur kan landstingsvalet bättre såväl politiskt som organisatoriskt samordnas med Arbetarekommunernas valaktiviteter för att inte bli bortglömt?

- Vi bör bevaka och lägga upp strategier över hur vi kommunicerar våra alternativ. Det kan finnas förändringar som kan vara svåra att förklara (ex Älvsbyn)
- Hur kommunicerar vi frågor där regionföreträdare bär ansvaret för, men som påverkar verksamheten i en enskild kommun? Detta för att det inte ska bli en ”öppen strid” mellan partiets företrädare lokalt och regionalt.
- Hur presenterar vi vår politik för den allt större invandrargruppen?

b. Organisationsfrågor sammantaget

Lokalt

Det finns en tydlig koppling till våra valframgångar i kommunerna och hur vi internt jobbat under mandatperioden. Bilden av oss och vår förmåga att hantera politiken, nomineringarna och kommunicera vad vi vill. Här har vi kunnat bedriva en bra valrörelse, fokuserat valarbetet på att vara ut och föra en dialog med väljarna.

I de kommuner där vi inte klarat ut att hantera motsättningar eller kommunicera våra beslut har vi även haft problem med att föra ut vår politik. Engagemanget från kandidater och föreningar har även varit lågt.

En återkommande synpunkt i enkäterna är att det saknas många av kandidaterna på våra listor i valarbetet. Man vill inför kommande val se en bättre ordning där det framgår ännu tydligare att det krävs ett större engagemang om man ska vara en av partiets kandidater. Förväntningarna är större på dem som har eller förväntas få mer framträdande poster.

I valplaneringen behöver vi se över hur vi får med nya medlemmar som vill vara med i valarbetet. Genom olika aktiviteter där de ges möjlighet att ”lära känna partiet”, kunskap om våra frågor och fler ”sociala arrangemang” kan vi hitta många som kan göra betydelsefulla insatser i valarbetet. Kandidatutbildningarna för de kandidater som fått förtroende är ett annat viktigt inslag i detta arbete. Men redan nu behöver vi starta den ”politiska aftonskolan” för våra förtroendevalda och medlemmar som vill fördjupa sig i vår politik och våra grundvärderingar.

Det är viktigt att i ett tidigt skede engagera grundorganisationerna och sidoorganisationerna i valplaneringen så att valet inte bara blir en fråga för arbetarekommunen utan något som berör och engagerar föreningarna och klubbarna.

Många uttrycker en tveksamhet kring bilagan som distribuerades med dagstidningarna.

Regionalt

Valupptakten vid Nolia bedöms många som mycket värdefull och har gett en bra start på valrörelsen.

Rollfördelningen mellan Distriktet och arbetarekommunerna när det gäller landstingsvalet måste ses över. Exempelvis när de regionala framträdande landstingsföreträdarna kommer ut måste det vara en samordning med de lokala landstingskandidaterna, för att även lyfta fram dem. I arbetarekommunernas planer måste även landstingsfrågorna lyftas fram. Det handlar såväl om lokala politiska utspel också aktiviteter där kandidaterna får en aktiv roll.

I de undersökningar vi kunnat ta del av är hälso- och Sjukvårdsfrågorna en av de viktigaste frågorna för väljarna. En fråga som utifrån vår värdegrund bör vara en vinnarfråga för oss.

Det är angeläget att vi mellan valet fortsätter med arbetsplatsbesöken så att de inte bara sker under valrörelsen. Denna valrörelse hade vi svårt att komma in på arbetsplatserna om det inte var de fackliga organisationerna som gjorde egna aktiviteter. Lokalt kan vi se att Kommunal och Metall hade bra valaktiviteter.

Distriktets stöd till de mindre arbetarekommunerna har varit uppskattat och den gemensamma planeringen av annonsering, produktion av trycksaker, affischer och annat material har varit bra. Här har vi allt att vinna på att ha en gemensam grafisk utformning i hela länet.

Valkretsindelningen inför landstingsvalet måste vi ta ställning till tidigt under mandatperioden. Fördelarna med en lista är att alla kandidater finns med på en gemensam lista och det är ett val. Inte som nu att det kan upplevas som flera lokala val.

Media, hemsidor och andra sociala medier

De planerade massmediautspelen regionalt har även nationellt uppmärksammats utifrån antalet som tagit del av våra pressmeddelanden. Vi har syns i länets samtliga tidningar under hela valrörelsen. Nackdelen är att vi behöver planera våra aktiviteter för att inte kollidera mellan lokala och regionala utspel under valrörelsen. Det finns i enkäterna en viss frustration att vi inte kan hantera medias bevakning av partiet och att vi inte når ut med våra frågor.

Den samordnade annonseringen har varit bra. Ett medieområde där vi denna valrörelse regionalt inte varit så aktiv på var radioreklamen där Sjukvårdspartiet och Moderaterna hördes ofta. En kanal som många av de yngre väljarna följer.

Vårt arbete med hemsidor och andra sociala medier har vi inte fördjupat oss i, men det finns behov av att se över hur vi använder våra hemsidor vilket påpekats i några av enkäterna från medlemmarna. En hemsida kräver engagemang och att den uppdateras och innehåller aktuell information såväl under som efter valet för att väcka intresse. Vi får inte ha en övertro att det är endast via bloggar, hemsidor mm vi når väljarna där det personliga mötet är bättre men alla vägar behövs.

Förslag

- Se över hur vi organisatoriskt får en gemensam valrörelse när det gäller de regionala frågorna som landstingsfrågorna med sjuk- och hälsovård, kultur och regional utveckling.
- Värdet av den lokalt/ regionalt producerade bilagan till länsstidningarna bör utvärderas.
- Hur kan distriktets hjälpa de arbetarekommuner som behöver stöd för att hålla sina hemsidor aktuella såväl under som efter valrörelsen. (många sidor är fortfarande ej förändrade efter valet nov 2010)
- Väga för och nackdelarna med dagens fem valkretsar i landstingsvalet och ett alternativ med en gemensam lista.
- Utvärdera vilka medier vi ska använda oss av för att nå alla väljargrupperna.

Nationellt

Synpunkter från enkäterna...

Den smutskastningskampanj som drevs mot Mona både som partiledare för socialdemokraterna och som kvinna kom att ta ett stort utrymme av debatten. Det gjorde det svårt att komma ut med vår politik. "Mona borde ha fått bättre stöd av sina egna".

Vi kom igång för sent och vi hade ett för otydligt budskap där vi hela tiden skulle komma överens först innan vi kunde gå ut med vår politik. "Partiledningen och i första hand Mona hade inte det rätta förtroendet bland de äldre väljargrupperna och främst bland män 50+"

Valet – hur gick det och varför

Lokalt

De arbetarekommuner som utifrån vår bedömning i god tid före valet antagit en valplan, organiserat valrörelsen och löst alla frågor kring personfrågor har lyckats nå ut med sin politik. De har lyckats föra ut de lokala frågorna som berör människor i deras vardag. De som har tagit fram ett eget lokalt program hade också något att berätta för väljarna. Här kom samtalen vid telemarketing, dörrknackningar, korvgrillning, soppkök, företagsbesök aktiviteter vid valstugan att handla om vår politik. Målet med att göra en valrörelse där vi hade många samtal med väljarna var lyckad. Det finns ett stort värde av att ha återkommande utåtriktade aktiviteter där vi möter väljarna. Det finns även ett stort värde i att de vet att de kan möta oss även mellan valen. Många har också valt att göra en hel del besök i byarna. Känslan är att dessa besök har varit uppskattade och påverkat valresultatet. – "Vi var ett parti i människornas vardag"

Bilden av att vi hade interna problem på några orter är tydlig. Vi ägnade oss inte åt att beskriva vad vi ville och vi hade inte heller någon vision. Där vi hade interna problem uppfattade väljarna att vi mer pratade med varandra än med väljarna vid valstugorna. Detta visar sig också i valresultatet där vi generellt kan se en större röstsplittning mellan valen.

Inför kommande val bör vi under mandatperioden se till att våra förtroendevalda och partimedlemmar får möjlighet att lära sig mer om hur kommunverksamheten fungerar och kunna följa frågor som gör att de har en bred kunskap om sakfrågor som människor berörs av.

De orter som gjorde egna lokala program har haft ett bra material att använda sig av i samtalet med väljarna.

Förslag

- Metodutbildningar för förtroendevalda och kandidater hur vi möter väljarna.
- Seminarier, informationstillfällen, utbildningar i "kommunala frågor"
- Metoder för att ta hand om nya medlemmar så att de känner sig välkomna och får möjlighet att lära sig mer om vårt parti och vår politik.
- Utveckla metoder för att få våra föreningar och klubbar att förstå att de har en viktig roll i partiorganisationen mellan valen och under valrörelsen.

Regionalt

Den regionala valrörelsen har i stort fungerat bra och de målsättningar som sattes upp vad gäller resultat och aktiviteter med utspelsplanering uppnåddes. Det var en bra spridning av våra regionala företrädare i form av riksdagskandidaterna och landstingsråden.

Bra med våra regionala affischer som lyfte fram vår politik och hade tydligare budskap, i motsats till det centralt producerade valmaterialet denna valrörelse.

Regionalt lyckades vi bra med att föra ut vårt budskap i media genom inbjudningar, debattartiklar och pressmeddelande. Detta mycket tack vare att det finns flera lokala dagstidningar. På det nationella planet är det svårare vilket visar sig i utvärderingar av de "Stockholms baserade dags- och veckotidningar" som övervägande lyfte fram alliansens frågor och beskriv vår politik som mindre fördelaktig för väljarna.

Trots att sjukvårdsfrågorna i några kommuner varit starkt ifrågasatta under mandatperioden lyckades vi ändå ta ytterligare röster. Det bör ändå visa att vi har förmåga att för väljarna visa på att vi kan leverera en god hälso- och sjukvård. Vi har dock ett stort ansvar som parti att hålla samman frågor som berör människor i deras vardag där ansvaret delas med kommunerna och landstinget.

Det är inte OK att vi för debatten i medierna då vi inte kan eller ens försöker komma överens internt, eller att vi stämmer varandra då vi inte kan komma överens trots att det sitter starka partiföreträdare på båda sidorna i tvisten.

Förslag

- En strategi måste tas fram för hur socialdemokraterna i länet skall hantera och lösa frågor som påverkar kommunerna och landstinget.
- Behov av en samlad valplanering för den regionala valrörelsen tillsammans med arbetarekommunerna.

Nationellt

Vi tappade successivt från årsskiftet 2009/2010 vårt förtroende hos väljarna. Vi ägde inte agendan och det pratades mer om person än om vår politik. Vår förmåga att samarbeta med V och MP var ingen vinnarfråga då väljarna inte såg vår vision utan bara alla återställare. Den rödgröna alliansen hade inte en talesperson utan många i motsats till alliansen. Partiet gav aldrig Mona en chans att visa sitt ledarskap och var kanske inte heller moget för en kvinnlig ledare.

Norrbotten följer inte riket och har från valet 1998 med 47,3% ökat vår andel i riksdagsvalet till 51,86% 2010. I Norrbotten har vi kanske bättre förutsättningar för en dialog med väljarna. Vi har lyckats tydliggöra effekterna av förslagen, såväl våra egna som alliansens på Norrbottensnivå. Vi har gjort det till frågor som berör människorna, vilket är naturligt då vi vill att de ska förstå vad som händer.

En anledning till att det går bättre i för Socialdemokraterna i Norrbotten är vårt engagemang för industrin och näringslivet. När vi på andra håll i landet uppfattats som att vi glömt att resurser måste skapas så har vi i Norrbotten faktiskt länge fokuserat på att skapa goda förutsättningar för näringslivet. Många norrbottningar jobbar inom basindustrin och ser att

basindustrierna bidrar till länets utveckling och ser att vi bevakar verksamhetens förutsättningar att verka.

Medlemmarnas synpunkter är i många delar samstämmig och det är många som lyfter fram problemet med vårt samarbete med Miljöpartiet och Västernpartiet. Här går bilden givetvis isär där några menar att vårt samarbete med Miljöpartiet. Vi fick bilden av att vi ville försäkra förutsättningarna för dem som bor i glesbygden och att vi drev frågor kring högre energiskatter. Vi tog inte ansvar för ekonomin. De finns de som även pekar på problemet med att vi efter påtryckningar tog med Västernpartiet i den rödgröna alliansen. ”Vi fick med ett parti som ville lösa alla behov genom högre skatter”.

Samarbetet med Miljöpartiet och Vänsterpartiet och vår gemensamma valplattform beskriver några som ett stort fiasko. Samtalen i valrörelsen kom därför att handla mera om Mona som partiledare och statsministerkandidat. Kraven att avskaffa Rut men behålla Rot (Därmed också en koppling till jämställdhetsperspektivet med att förändra något som kvinnor jobbar med men behålla områden som flertalet män jobbar med). Den långsiktiga energipolitiken där vi inte hade en bra lösning på samt kilometerskatten och bensinpriserna. ”Det går inte att leva på gamla meriter” Vi pratade för mycket bidrag kopplat till arbetslöshet och a-kassa och andra stödformer och för lite om de nya jobben. Även förslagen att höja fastighetsskatten. Medias bild av vår politik blev i stort sett bara alla försämringar vi såg och inte på vad vi ville.

Inledningen av valrörelsen var att vi mer reagerade på alliansens utspel och för lite på egna idéer. De idéer vi senare i valrörelsen presenterade som våra gemensamma vallöften med MP och V var inte tillräckligt förankrade i partiet. Vi hade inte ”förpackat” dem eller kunde kommunicera ut dessa till väljarna. Vårt budskap var delvis att ”Vi ville tillbaka till makten”.

En återkommande synpunkt är saknaden av en mer värdegrundsbaserad valrörelse där vi beskriver det samhälle vi ville se med utgångspunkt från våra grundvärderingar. Hur vi vill gå vidare med att utveckla välfärden och den svenska modellen, inte bara att rätta till förändringarna som alliansen gjort under mandatperioden i trygghetssystemen. Det var först under den sista veckan där vi började att ”gå ut med eget budskap och visa på de grundläggande skillnaderna mellan blocken”. Plånboksfrågorna fick ett för stort utrymme i denna valrörelse.

Vi har behov av att jobba med vår etiska värden. Att leva som vi lär och inte göra på annat sätt är viktigt för många av våra kärnväljare.

LO och facken var i många delar osynliga i valrörelsen. Det kom säkert att påverka valet då vi kan se att färre av LO medlemmarna röstade på Socialdemokraterna i valet.

Vi behöver bestämma oss hur vår tradition av facklig-politiska samverkan ska utvecklas och ta sin form framöver. Den behövs men måste hitta en form som kan fungera.

Budskapet ” vi har inte tid att vänta” kändes för många som flummigt.

Som ett folkrörelseparti måste vi nu se över hur vi jobbar och använda den kraft som finns att många kan vara med. Vi får inte bli ytterligare en kampanjorganisation. Den blockpolitik som vi gick till val på måste vi analysera ytterligare.

De nationella valaffischerna fungerade inte då de var ”dystra” otydliga och inte anpassade att användas på det sätt som vi traditionellt affischerar.

Förslag

- Partiets arbete med en mer värdegrundsbaserad politik måste formas, där vi utifrån våra grundvärderingar formar en vision på synen av individen, samhällets roll och uppdrag. Frågor som ligger i takt med samhällsutvecklingen och berör väljarna i deras vardag.
- Strategi för hur vi ska hantera det facklig – politiska samverkan.
- Hur formar vi nationellt en ny hållning och ett förhållande till näringslivet och näringspolitiken som gör att väljarna ser att åter blir ett parti för tillväxt och hållbar utveckling.

Valresultatet till riksdagen i hela riket – Länet

	Riket 2010		Norrbotten 2010		Norrbotten 2006	2002
Moderaterna	30,06%	3,83	16,38%	2,01	13,36%	7,23%
Centerpartiet	6,56%	-1,3	4,65%	-1,78	6,43%	5,10%
Folkpartiet liberalerna	7,06%	-0,048	4,32%	0,03	4,29%	6,46%
Kristdemokraterna	5,60%	-0,99	3,29%	-0,92	4,21%	5,32%
Socialdemokraterna	30,66%	-4,33	51,86%	0,38	51,48%	47,95%
Vänsterpartiet	5,60%	-0,24	9,29%	-1,29	10,53%	12,72%
Miljöpartiet	7,34%	2,09	5,26%	1,21	4,06%	5,21%
Sverigedemokraterna	5,70%	2,77	3,85%	2,38	1,47%	

Valdeltagande 2010 var 84,93% +3,09

Valresultat till landstinget i Norrbotten

		Norrbotten 2010		Norrbotten 2006	2002
M Moderaterna		11,90%	1,55	10,35%	7,42%
C Centerpartiet		4,95%	-1,16	6,10%	5,52%
FP Folkpartiet liberalerna		4,12%	-1,28	5,40%	5,10%
KD Kristdemokraterna		2,58%	-1,04	3,62%	4,02%
S Socialdemokraterna		43,11%	0,28	42,82%	38,38%
V Vänsterpartiet		8,48%	0,08	8,40%	11,38%
MP Miljöpartiet		4,03%	0,97	3,06%	3,86%
NS Norrbottens sjukvårdspart		16,37%	0,93	15,44%	23,18%
ÖVR Övriga partier		4,47%	-0,34	4,81%	1,15%

Valdeltaganden 2010 var 81,61% + 2,93

Landstingsvalet kommunvis

Kommun	Resultatet	Förändring
Arejeplog	38,91%	0,68
Arvidsjaur	48,16%	-5,61
Boden	38,23%	1,53
Gällivare	45,39%	0,74
Haparanda	47,87%	-2,45
Jokkmokk	46,28%	2,17
Kalix	49,23%	-5,18
Kiruna	28,58%	3,99
Luleå	41,76%	-1,84
Pajala	47,25%	10,24
Piteå	49,77%	3,75
Älvsbyn	43,01%	-5,76
Överklix	52,04%	-2,45
Övertorneå	42,62%	7,35

./. Bilaga valresultatet 2010 för respektive kommun.

Befolkning i Norrbotten

Följande uppgifter önskas för Norrbotten respektive riket som helhet:

1. Andelen kvinnor och män i befolkningen 18 år och äldre
2. Andelen ensamstående, gifta, sammanboende
3. Andelen personer över 65 år
4. Arbetslösheten i befolkningen
5. Andelen personer under 30 år som får sjukersättning
6. Fördelning i boendeform (hyresrätt, bostadsrätt, villa, radhus/kedjehus)
7. Utbildningsnivå (folkskola/grundskola, gymnasieutbildning, eftergymnasial utbildning)
8. Andelen arbetare (LO-medlemmar) och tjänstemän (TCO- och SACO-medlemmar)

För att besvara ovanstående frågor har vi utnyttjat information från Statistiska centralbyrån (befolkningsstatistik och utbildningsstatistik 2009 och urvalsundersökningen om hushållens ekonomi (HEK) 2008). Uppgifter om arbetslöshet har hämtats från Statistiska centralbyråns arbetskraftsundersökningar (AKU) och avser 1-3 kvartal 2010. Den statistisk som finns att tillgå från Statistiska centralbyrån avseende fördelning mellan arbetare respektive tjänstemän avser endast privat sektor. För offentlig sektor saknas denna information.

Fackmedlemsstatistik kan fås på total nivå, däremot kan fackförbunden inte ta fram medlemsantal för Norrbottens län enskilt. Försäkringskassan har tagit fram uppgifter om sjukersättning 2010 (avser mätvärdet för beståndet november månad). Samtliga uppgifter redovisas i tabell 1.

Tabell 1 Procentuell andel av befolkning i riket respektive i Norrbottens län

	Riket	Norrbottens län
Män över 18 år (2009)	49,3%	50,5%
Kvinnor över 18 år (2009)	50,7%	49,5%
Personer över 65 år (2009)	16,8%	19,2%
Personer under 30 år med sjukersättning (2010)*	0,5%	0,6%
Personer över 19-64 år med sjukersättning (2010)*	7,9%	9,1%
Ensamstående (2008)	43,6%	44,0%
Gifta/sammanboende (2008)	56,4%	56,0%
Arbetslösa i % av arbetskraften (15-74 år)		
2010 kvartal 1	9,1%	11,9%
2010 kvartal 2	9,3%	11,5%
2010 kvartal 3	7,8%	8,5%
Boendeform hushåll (2008)		
Hyreslägenhet	42,4%	43,8%
Bostadsrätt	18,7%	9,6%
egen- tvåfamiljsfastighet	35,5%	42,5%
Utbildningsnivå (2009)		
Förgymnasial utbildning	22,4%	20,3%
Gymnasial utbildning	45,4%	52,6%
Eftergymnasial utbildning	32,2%	27,0%
Andel arbetare i privat sektor (2009)**	31,7%	33,7%
Andel tjänstemän i privat sektor (2009)**	35,3%	23,2%
Andel anställda i offentlig sektor**	33,0%	43,0%

* Som andel av antal personer i åldern 19-64 år

** Som andel av totalt antal anställda i riket resp. i regionen

Källa: Statistiska centralbyrån och Försäkringskassan

De enda parametrar man kan fundera över är utbildning och sammansättningen på arbetsmarknaden.

Vår interna hantering av kryssen – Vad innebär kryssen

Vallagen 14 Kap **Hur ledamöter utses**

Riksdagsvalet

9 § I första hand skall ordningen mellan kandidaterna bestämmas på grundval av storleken på varje kandidats personliga röstetal. Personligt röstetal skall fastställas bara för en kandidat som fått särskilda personröster som motsvarar minst 8 procent av partiets röstetal i valkretsen.

Ett personligt röstetal fastställs på grundval av de särskilda personröster som avgivits för kandidaten. Valsedlar på vilka det lämnats särskilda personröster ordnas gruppvis efter partibeteckning. Därefter räknas antalet personröster för varje kandidat i gruppen. En kandidats personliga röstetal är lika med antalet personröster som har lämnats för kandidaten under samma partibeteckning. Den kandidat som har störst personligt röstetal tar första plats i ordningen, den som har näst störst tar andra plats och så vidare enligt samma grund

Ledamöter i övriga val

13 § Ledamöter i övriga val fastställs enligt vad som tillämpas beträffande riksdagsvalet. Personligt röstetal skall fastställas bara för kandidater som fått särskilda personröster motsvarande minst 5 procent av det antal röster som partiet fått i valkretsen, dock minst

1. vid val till landstingsfullmäktige: 100 röster,
2. vid val till kommunfullmäktige: 50 röster.

När möjligheten till personkryss infördes i det svenska valsystemet var tanken att den enskilde väljaren skulle få en större möjlighet att påverka vilka kandidater som valdes in för det parti man röstade på. Eftersom ingen full enighet kunde nås mellan partierna blev personkryssreformen en kompromiss där väljarens möjlighet att påverka listans utformning begränsades genom de spärrar som infördes i systemet.

I samband med detta val, men även kopplat till tidigare val efter personkryssens införande, har diskussioner uppkommit kring personkryssens betydelse för det efterföljande nomineringsarbetet och krav har rests på att framgångar i personvalet med automatik ska betyda att kandidaten prioriteras i nomineringsarbetet.

I ett par kommuner, däribland Kiruna, har klart uttalats att fördelningen av personkryssen kommer vara avgörande för nomineringen till posten som kommunstyrelsens ordförande. I Kiruna uttalades att personkryssen skulle avgöra vem av de tre toppkandidaterna som skulle nomineras till posten.

Problematiken kring personkryssen kan sammanfattas på detta sätt:

1. Tanken med personkryssen var att väljaren skulle kunna påverka vem som valdes in i den församlingen vilket valet gällde till.
2. I vissa fall har enskilda kommuner valt att ge personkryssen en annan betydelse än den som var tanken när reformen genomfördes.
3. När vissa kandidater nått stora personvalsframgångar gör de också anspråk på att detta ska påverka de efterföljande nomineringarna.

Vad är då problematiskt i situationen?

1. Att personkryssen skulle ha någon annan betydelse än den enligt vallagen fastställda skulle kunna innebära förvirring för väljaren. Om en väljare vill ha in en kandidat i fullmäktige som inte står på valbar skulle enligt tanken med vallagen innebära att väljaren kryssar denna kandidat. Om en arbetarekommun gör en annan tolkning, exempelvis att denna påverkar valet av kandidat till posten som kommunstyrelsens ordförande så kan detta tvinga väljaren att kryssa en person som redan står på valbar plats för att så att säga rösta i kommunalrådsfrågan. Väljaren går då miste om möjligheten att kryssa kandidater som står på ej valbar plats och som man gärna skulle vilja ha in. Rent allmänt uppstår också tolkningsproblem kring vad den enskilde väljaren avser med sitt personkryss om arbetarekommunen valt att blanda in nomineringsfrågor i personvalet. Innebär ett kryss för en kandidat som står på icke valbar plats att väljaren enbart vill ha in den personen i den församling valet gäller eller innebär det också att väljaren röstat på kandidaten som kommunstyrelsens ordförande också? Frågetecknen blir mer än svaren.
2. När det gäller landstingsvalet, och även i de kommunfullmäktigeval där kommunen omfattar mer än en valkrets och där partiet går ut med skilda listor i de olika valkretsarna, kompliceras frågan ytterligare om man skulle ge personkryssen någon annan betydelse än den enligt vallagen givna. Hur ska personkryssen mellan olika valkretsar viktas? Väljarna har ju inte haft möjlighet att välja ur samtliga kandidater vem man ska kryssa. Skillnaderna i storlek på valkretsarna innebär även att kryssens tyngd varierar mellan valkretsarna.
3. Framgångar i personvalet är hursomhelst ett uttryck för ett stort förtroende i valmanskåren. Detta bör på något sätt finnas med i valberedningens arbete med nomineringarna. Djupare diskussioner om detta bör slutföras innan nomineringsarbetet inför nästa val inleds.

Förslag till rekommendation:

1. Även om det är lovvärt att öka medborgarinflytandet i nomineringsprocessen genom att låta väljarna vara med och påverka utgången bör inte detta sammanblandas med personvalsinslaget i det svenska valsystemet. De arbetarekommuner som vill öka det direkta inflytandet över nomineringar till ledande poster bör söka andra vägar att uppfylla denna ambition. Detta för att undvika förvirring för den enskilde väljaren.
2. Distriktsstyrelsen bör inleda ett genomgripande arbete inom partidistriktet för att komma fram till hur personvalsframgångar ska hanteras i det fortsatta nomineringsarbetet så att detta är avklarat i god tid före nomineringarna till nästa allmänna val görs.
3. Arbetarekommunerna bör inleda samtal hur kryssen ska hanteras i det fortsatta nomineringsarbetet så att detta är avklarat i god tid före nomineringarna till nästa allmänna val görs.